

1665

1ste Del. af Lovf. om Afløsning af Tienden.

1666

nye Studiestat er ogsaa paalagt langt senere end Reformationen osv. Det ærede Medlem glemte ogsaa at fremhæve det i Tidernes vægde store Bidrag, jeg paa det vedkommende Sted i mit Skrift har oplyst, at Kirkerne i Danmark tidligere udrede til Mængden i London, og som for de Aar, i hvilke det i sig selv ringere Bidrag er udredt, gaar op til flere hundrede Tusinde Rigsdaler. De to separate Londonfse Fonds bleve jo dannede af disse Kirkerne's Servitutydelser, og da den ene af dem gif over til anden Anvendelse, havde efter en blot Regnskabsbeholdning den ene 11,900 Rd. og den anden 9,400 Rd. i Reskaptital. Og det er forresten interessant at se, at denne Kapital anvendes udelukkende til kirkelige Diemed, og at Ingen tænkte paa at lade den gaa lige ind i Statskassen som en anden ledig Statsindtægt. Dette er virkelig et Hovedpunkt ved Kirkerne's Forhold, at baade Tiendeieernes almindelige Forpligtelse og disse mange Servituter komme tilbørlig i Betragtning, thi naar de Mænd, som i saa mange Aar med stor Fordel have nydt Tienderne, løses fra deres Forpligtelser med Hensyn til de Reparationer, som ere nødvendige ved Kirkerne, saa ville uden en meget billig Afløsning mange Sogne, der have krævet en Afløsning, maasse allerede 5 Aar efter eller maasse 10 Aar efter være ilde stædte ved at staa overfor en Hovedreparation, der ikke vil staa i noget Forhold til den Kapital, som de have faaet ved Taxationen af Tiendens Værd ved Afløsningen, og de, som, efterat de i mange Aar have nydt Tienden saare fordelagtigt, burde foretage en sliq Reparation, ere da horte. Derfor tror jeg, at den rimeligste Afløsningsmaade vil være at lade det ske gennem Sognemændene, som den ærede Forslagsstiller maa tillade, at jeg kalder dem, eller Gierne af det tiendeydende Hartkorn, thi gaar det noget billigere ved Afløsningen, vil Byrden maasse for de samme senere blive noget tungere, og gaar det noget tungere senere, vil Sagen i sin Tid have Leilighed til at udjævne sig ved

den fremtidige fritagelse for den ældre Tiendeydelse. Det udførlige Citat, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds nævnte af Anders Sandøe Drsted, er vel værd at mindes, thi det er en Ting, som har været aldeles feil opfattet her paa Rigsdagen blandt Andet af det ærede tidligere Medlem for Børgense (Fr. Sæpersen), som det ærede Medlem ogsaa nævnte, nemlig, at der ikke er noget Ansvar udenfor de allertarveligste Synsubstitutions, og det Dvrtige er til Kirkeieernes fuldkomne fri Raadighed. Nei, der er meget stærkt Ansvar, ligesom der er meget stærk Forbindelse mellem alle de forskjellige kirkelige Indtægter, og der er ikke mindre end 2 Høiesteretsdomme, nemlig fra 1717 og 1719, hvorved der blev fradømt en Godseier ved Ribe 5 Kirker, og hvorved han ikke blot blev fradømt Besiddelsen af Kirketienden, men ogsaa blev dømt til flere Tusinde Rigsdalers Tilbagebetaling af de forløbne Aars Kirketiender, forat Kirkerne kunde blive satte i en tilbørlig Stand. Dette er ogsaa omtalt paa det samme Sted i mit Skrift, hvorfra det ærede Medlem for Veile hentede de tidligere Citater. Der gaar jo ikke et Aar, uden at Ansvar gjøres gjældende, og uden at man gaar strakt frem mod Tiendeieerne. Man kan ved Siden deraf maasse nok tælle de Tilfælde, hvor det er kommet til Proces med Tiendeieeren, thi han er i Grunden nødsaget til uden nogen Modstand at falde til Føie, [da han efter de meget strenge, korte Lovbestemmelser derom ellers er udsat for at forbyde hele Kirken, og det forekommer mig derfor, at dette Spørgsmaal om Kirketienden paa Grund af dens ganske færegne Stilling maa udskilles noget fra Kongetienden. Endelig tror jeg ogsaa, som sagt, at der er mange Spørgsmaal, som skulle afgjøres med Hensyn til Skatter og Servituter paa Kongetienden, som den ærede Minister tidligere har berørt.

Det hele Grundsyn, som jeg har paa Sagen, er, at man ikke skal reise Tiendespørgsmaalet uden at kunne bringe Noget ud deraf. I den Henseende er det, at de ærede Med-